

**SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA, MATEŘSKÁ ŠKOLA
A PRAKTICKÁ ŠKOLA
ÚSTÍ NAD ORLICÍ
LÁZEŇSKÁ 206**

**Školní vzdělávací program
ŠKOLNÍ DRUŽINY**

OBSAH

1. MÍSTO ŠKOLNÍ DRUŽINY V KONCEPCI ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ	3
2. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	4
3. STRATEGIE EDUKAČNÍ PRÁCE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	4
3.1. Plnění cílů a úkolů edukace ve školní družině	5
3.2. Obsahy a formy činnosti ve školní družině	6
3.3. Plánování ve školní družině	7
3.4. Organizace práce a režim dne ve školní družině	7
4. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY	8
5. PROSTOROVÁ A MATERIÁLNÍ CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY	9
5.1. Prostorové vymezení školní družiny	9
5.2. Materiální vybavení školní družiny	9
6. EDUKAČNÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY	10
6.1. Odpočinkové činnosti	10
6.2. Zájmové a rekreační činnosti	11
6.2.1 Literárně-dramatické činnosti	11
6.2.2 Praktické činnosti	13
6.2.3 Výtvarné činnosti.....	14
6.2.4 Hudební činnosti	15
6.2.5 Pohybové a tělovýchovné činnosti.....	15
6.2.6 Vycházky a jejich využití ve školní družině	17
6.2.7 Literární výchova a výchova k čtenářství	18
6.2.8 Příprava na vyučování	18
7. KLÍČOVÉ KOMPETENCE	18
8. PODMÍNKY PRO ČINNOSTI ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI ...	18
9. PODMÍNKY PRO HYGIENICKÉ A BEZPEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ŠKOLY	19

1. MÍSTO ŠKOLNÍ DRUŽINY V KONCEPCI SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Volný čas tvoří důležitou složku životního stylu každého člověka a je považován za opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přináší nám radost, uspokojení a uvolnění. Zvláště v moderní době, kdy jsou na člověka kladeny vysoké požadavky z hlediska podání výkonu a neustálého přívalu informací a povinností, je trávení volného času důležitou složkou duševní hygieny. U každého člověka je volný čas pojímán různým způsobem a vychází ze životního stylu jako systému hodnot, projevujícím se v chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek. Z toho vyplývá i poměr práce a volného času, kdy jedna skupina lidí pojímá práci jako své životní poslání a další žije svými koníčky a jinými požitky. A pracovní povinnosti chápe jako nutné zlo. Ideálem je tedy rovnováha povinností a volného času (Pávková).

Z toho vychází i nutnost pedagogického ovlivňování volného času a také nezbytná úloha školních a mimoškolních institucí. Zvláštní skupinu v této oblasti tvoří žáci se specifickými vzdělávacími potřebami a školní instituce, které se zabývají jejich edukací. Vzhledem k vysoké míře únavy po podávání školních výkonů právě u těchto žáků nabývá na důležitosti otázka trávení volného času.

Každý člověk má svůj život ve vlastních rukou. Někteří jsou ale odkázáni na pomoc druhých od nejtělejšího věku až po stáří. Je to určité procento jedinců s postižením mentálním, tělesným, smyslovým, zdravotně oslabených, či s poruchou sociálních vztahů, které se nachází v každé společnosti. Zejména pak děti s takovýmto postižením mají mít přednostní právo na láskyplnou a systematickou výchovu a vzdělání ve školním kolektivu. Dnešní doba již umožňuje cílenou péči ve speciálních školách, školních družinách, stacionářích a jiných zařízeních na pomoc jakkoli handicapovaným dětem.

I v době procesu integrace těchto žáků do běžných škol fungují specializovaná školská zařízení. Řadí se sem i Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola v Ústí nad Orlicí. Speciální základní škola má právní subjektivitu. Od 1.července 2001 je zřizovatelem Pardubický kraj. V současnosti sdružuje základní školu, základní školu speciální a přípravný stupeň základní školy speciální. Z hlediska účelného trávení volného času zřídila škola pro tyto žáky školní družinu, která je školským zařízením zájmového vzdělávání. Činnost školní družiny probíhá pouze ve dnech školního vyučování.

Činnost školní družiny řídí vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání ve znění pozdějších předpisů, Školním řádem a Řádem školní družiny.

Opodstatnění školní družiny v celkovém systému práce školy spočívá zejména v těchto oblastech:

- možnost účelného odborného pedagogického řízení volného času po vyučování
- možnost zaopatření dětí zaměstnaných rodičů
- možnost účelného trávení volného času
- poskytování relaxace v klidném a známém prostředí před a po ukončení vyučování
- možnost celkového rozvoje dítěte i ve všech složkách výchovy a po domluvě s učiteli i propojení s vyučováním
- v návaznosti na vyučování řešení výchovných, ale i prospěchových problémů formou řízené přípravy na vyučování
- v návaznosti na školní vzdělávací program školy zábavné opakování a prohlubování učiva formou didaktických her

2. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Přihlašování, odhlašování a vyloučení ze ŠD

Ve školní družině je určena ředitelkou školy vedoucí vychovatelka, která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, vybírání poplatků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností. O zařazení dětí do ŠD rozhoduje ředitel školy.

Přihlašování a odhlašování žáků ze ŠD je prováděno na základě písemných žádostí rodičů žáka. Rodiče /zákonní zástupci/ přihlášeného žáka sdělí vychovatelce rozsah docházky žáka a způsob jeho odchodu ze ŠD (tyto údaje jsou zaznamenány na zápisním lístku). Změny, které se týkají odchodu žáka, musí rodič /zákonný zástupce/ sdělit vychovatelce ŠD písemně.

Pokud žák soustavně narušuje školní řád a činnost školní družiny, může být rozhodnutím ředitele ze ŠD vyloučen. Vyloučení se týká též žáka, za kterého nebyl zaplacen poplatek za ŠD v řádném termínu.

3. STRATEGIE EDUKAČNÍ PRÁCE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Pojetí tohoto programu vychází z nejnovějších poznatků o tvorbě kurikulárních dokumentů. Do teorie i praxe současné obecné a v našem případě i speciální pedagogiky se tedy dostává poměrně nový pojem **kurikulum**. V zásadě se rozlišují tři základní významy tohoto pojmu:

1. **Výchovně - vzdělávací program**, projekt, plán (vytyčení směru, délky a cíle trasy)
2. **Průběh a obsah edukačního působení**, vše, co je zahrnuto ve vzdělávacích osnovách a metodických příručkách
3. **Obsah veškeré zkušenosti**, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujícím, její plánování a hodnocení, jde o výsledek, zkušenost, kterou si dítě osvojí. Vše, co dítě ve škole získá, včetně úsilí, které ke zdárnému výsledku vynaloží.

Jeho zavedení má význam pro komplexní řešení cílů, obsahu, strategií a metod způsobů organizace a hodnocení školní výchovy a vzdělávání.

Edukační program školní družiny tedy bude odpovídat na tyto základní otázky:

PROČ jsme si zvolili tento cíl?

V ČEM spatřujeme jeho zásadní význam pro dítě?

JAK a KDY chceme cíl naplnit?

CO bude hlavním obsahem?

Jaké **PODMÍNKY** pro uskutečnění záměrů musíme vytvořit? Jak zkontrolujeme **VÝSLEDKY**, kterých jsme fakticky dosáhli

(Opravilová, Gebhartová, 2003)

Školní družiny jsou zařízením, které má v naší republice dlouholetou tradici a plní významnou úlohu ve školách. Jsou součástí školského (výchovně-vzdělávacího) systému a zabezpečují žákům náplň volného času v době před a mezi školním vyučováním, po vyučování před odchodem domů či do jiných zájmových aktivit. Školní družiny jsou zařízením, kde se děti seznamují s možnou škálou zájmových aktivit, s jejich obsahem a formami.

Nabídkou různých činností aktivizují děti, prohlubují jejich školní znalosti, zájmovými činnostmi rozvíjejí jejich osobnost a zdokonalují sociální kompetence (dovednosti). Výchovu ve školní družině chápeme jako součást nutné společenské reprodukce, nikoli jako hlídání dětí. Družina není pokračováním školního vyučování, pedagogická práce v ní má svá specifika a je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe. Pro děti představuje především odpočinek, rekreaci a zájmové činnosti.

Školní družina je zařízením výchovy mimo vyučování a je vymezena těmito charakteristikami:

- probíhá mimo povinné vyučování
- probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny

- je institucionálně zajištěná
- uskutečňuje se ve volném čase

Cílem je přivést jedince k:

- *racionálnímu využívání volného času*
- *formování hodnotných zájmů*
- *uspokojení a kultivaci významných lidských potřeb*
- *rozvíjení specifických schopností*
- *upevňování žádoucích morálních vlastností*
- *održování zásad duševní hygieny (odpočinek, relaxace) - odráží se ve studijních i pracovních výkonech člověka, ovlivnění partnerských vztahů a výchovy dětí v rodině*

3. 1. Plnění cílů a úkolů edukace ve školní družině

Práce ve školní družině vychází z obecných požadavků na edukaci ve volném čase s modifikací danou specifickými vzdělávacími potřebami jednotlivých žáků. Práce vychází z individuálních vzdělávacích plánů a z kontaktů s třídními učiteli. Program dále akceptuje fakt, že školní družinu společně navštěvují žáci různých věkových a schopnostních skupin a je tedy třeba poskytnout takové široké spektrum činností, které bude odpovídat jejich potřebám.

Pro školní družinu platí obecný cíl – výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka, a to pomocí složek výchovy, zpravidla označované jako: rozumová, mravní, tělesná, estetická, pracovní. Zaměření výchovy musíme konkretizovat podle současné společnosti, místa, kde dítě žije, s přihlédnutím na jeho speciální potřeby.

Je potřeba se zvláště zaměřit na tyto oblasti (Hájek, 2003):

1. *Výchova ke zdravému životnímu stylu*

- výchova k odpovědnosti za svou osobu dodržováním pravidelných režimových opatření (střídání přiměřeného zatížení a relaxace)
- dodržování zásad duševní hygieny (vyrovnání se životními i školními problémy, kompenzace jednostranného duševního zatížení dalšími činnostmi)
- posilování tělesné zdatnosti, dodržování osobní hygieny formou každodenně zařazovaných pohybových aktivit a pobytu ve zdravém prostředí
- rozvoj emocionální stránky osobnosti pravidelným zařazováním organizovaných psychoher, socioher, dramatické výchovy, kreativních činností, ale i podporou neformálních kontaktů mezi spolužáky
- pěstování pracovních návyků a povinností formou pravidelně zařazovaných praktických činností

2. *Posilování komunikačních dovedností*

- kultivace slovního i mimoslovního projevu (pravidelná neformální komunikace mezi vychovatelem a žáky i žáky navzájem, pravidelné zhodnocení a konzultace prováděných činností, vyjádření myšlenky psaným, výtvarným, dramatickým a pohybovým projevem)
- rozvíjení slovní zásoby a schopnosti ji přiměřeně používat (hádanky, pořekadla, literární činnosti)
- schopnost naslouchat
- komunikace s uplatněním osobnosti ve skupině (přiměřené prosazování vlastních názorů a schopností při skupinové diskuzi, hrách, vhodně vedených soutěžích)
- komunikace v různých sociálních prostředích (návěky modelových situací)

3. *Zvyšování sociálních kompetencí*

- rozvíjení sociální orientace – vedení k odpovědnosti v sociálních vztazích, odpovědnosti

- za své chování, k vlastní odpovědné životní cestě
- schopnost svobodně a odpovědně řešit konkrétní životní situace na základě seberegulace
- schopnost hodnotit a přijímat důsledky svého chování

4. Schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti

- sebepoznání za účelem uplatnění ve skupině
- zvýšení sebevědomí kladným hodnocením
- vytvoření vlastní bezpečné sociální skupiny

5. Formování životních postojů

- vytváření žádoucích hodnotových orientací
- porozumění, tolerance, schopnost a ochota pomoci

Školní družina tedy při uskutečňování těchto cílů **musí plnit tyto funkce:**

- **sociální** (poskytovat možnost sociálních kontaktů v přátelském prostředí, být prostředkem procesu socializace do společnosti)
- **relaxační** (poskytovat vhodné možnosti účelného odpočinku podle výběru každého žáka)
- **regenerační** (poskytuje možnost obnovení sil, zlepšení školních výkonů)
- **kompensační** (kompenzace jednostranného teoretického zatížení po výuce formou účinné relaxace a poskytování možností pohybu)
- **výchovná**

Cílem tohoto výchovně vzdělávacího plánu je objasnit funkci a poslání hlavních druhů výchovně vzdělávacích činností uskutečňovaných ve školní družině, úkolem je pak podporovat rozvoj pedagogického myšlení a každodenní výchovně vzdělávací práci vychovatele.

3. 2. Obsahy a formy činnosti ve školní družině

Vyhláška MŠMT č. 74/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů o zájmovém vzdělávání stanovuje náplň práce školních družin takto: jsou to zejména **činnosti pravidelné**, dále **příležitostné akce** a nabídka **spontánních aktivit**. Školní družina umožňuje **odpočinkové činnosti** a **přípravu na vyučování**.

- **Pravidelné činnosti** – týdenní skladba zaměstnání. Představují zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.
- **Příležitostné akce** – nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností, jedná se např. o slavnosti, besídky, vystoupení, sportovní dny, exkurze, výlety atd.
- **Spontánní aktivity** – zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v rámci ranního pobytu.
- **Odpočinkové činnosti** – klidové činnosti, ale i aktivní odpočinek (tělovýchovné aktivity).
- **Příprava na vyučování** – didaktické hry, tématické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

3. 3. Plánování ve školní družině

Plán školní družiny je součástí ŠVP školy. Formulování plánu napomáhá i stanovování cílů výchovného působení, je pojistkou proti stereotypu. Školní družina při plánování vychází ze ŠVP a ze specifík zařízení pro volný čas dětí, má volnost témat, užitých prostředků a metod. Náplní práce školní družiny nejsou však jen činnosti opakující se z týdne na týden, ale i několik významnějších akcí, které děti z družiny aktivně připravují spolu s internátem školy (karneval, taneční maratón, zahradní slavnost atd.). Příloha – Tématické okruhy, z nichž vycházejí jednotlivé činnosti.

3. 4. Organizace práce a režim dne ve školní družině

Provozní doba ŠD je od 6,45 do 7,45 a od 11,40 do 15,30 hodin. Činnost ŠD probíhá ve čtyřech odděleních. Jedno z těchto oddělení má zkrácený provoz (od 11,45 do 14:30 hodin).

Organizace práce musí být přizpůsobována aktuální náladě, stupni únavy a délce vyučování, příp. zapojení jednotlivých žáků do zájmových kroužků.

Plán práce ve školní družině by měl obsahovat tyto činnosti (Hájek, 2003):

- **Odpočinkové činnosti** – s cílem odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě, popř. do činností před vyučováním ráno pro žáky, kteří brzy vstávají. Dále podle potřeby kdykoliv během dne. Děti mohou odpočívat na lůžku nebo využít různorodé stolní či námětové hry, popř. jiné klidné zájmové činnosti / poslech předčítání, hru se stavebnicí či hračkami/.
- **Rekreační činnosti** – slouží k regeneraci sil. Měly by převažovat pohybové, příp. manuální činnosti, pokud možno organizované venku. ***Tuto část je nutné zařazovat do programu školní družiny každý den.*** Podle podmínek by tyto činnosti měly být realizovány převážně venku ve skupinách organizovaně nebo jako spontánní činnost. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější, což nelze vždy považovat za nekázeň, ale za možnou relaxaci po soustředění na vyučování.
- **Zájmové činnosti** – rozvíjejí osobnost a zahrnují všechny složky výchovy. Umožňují dětem nejen seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností. Mohou být zařazeny jako činnost skupinová nebo individuální, jako organizovaná nebo spontánní aktivita. Při zájmových činnostech je dominující vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení.
- **Příprava na vyučování** – zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností. Obsahuje následující formy:
  - *vypracování domácích úkolů* (max. však 1x týdně u každého, po dohodě s třídním učitelem)
  - *zábavné procvičování učiva formou didaktických her*, upevňování školních poznatků
  - získávání dalších doplňujících poznatků při praktických činnostech (např. vycházky, poslech, práce s výukovými programy, využívání interaktivní tabule a internetu na počítači).Při ranní družině jsou zařazovány klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření, spíše individuální.

Po vyučování a po obědě dochází k velkému poklesu výkonnosti. Také zde jsou vhodné fyzicky i psychicky nenáročné činnosti odpočinkového charakteru. Mohou být hromadné, skupinové, či individuální. Vhodné jsou zejména velmi nenásilně ovlivňované spontánní činnosti. Doba i způsob se řídí potřebami dětí.

Po době klidného odpočinku následují činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci. Především spontánní pohyb je projevem potřeb dětí se specifickými potřebami.

4. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

Činnost ŠD probíhá ve čtyřech odděleních. V každém oddělení družiny působí vychovatelka s asistentem pedagoga.

Pracovní náplň vychovatele vychází z obecného poslání školní družiny a místních podmínek.

- Zajišťuje zájmové vzdělávání žáků podle ŠVP při dodržování zásad psychohygieny a stanoveného denního režimu školní družiny
- Dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbá na bezpečnost činnosti s žáky, dbá na čistotu a ochranu životního prostředí
- Vytváří pestrou a zajímavou skladbu činností a pro tyto činnosti nalézá v denní skladbě zaměstnání vhodný časový prostor, pro zájmové aktivity využívá svou odbornou přípravu i osobní zaměření, navozenými činnostmi kompenzuje únavu žáků ze školního vyučování
- Navozuje radostnou atmosféru a komunikační prostředí, posiluje v dětech kladné city, vytváří pocit bezpečí, zvolenými činnostmi posiluje jejich sebevědomí a vytváří z nich dobrý kolektiv
- Upevňuje hygienické návyky a podporuje dodržování pravidel společenského chování
- Seznámí se s učivem žáků ze svého oddělení a na jejich předchozí znalosti a dovednosti navazuje a prohlubuje je
- Odpovídá za výsledky výchovně vzdělávací práce, průběh činnosti zaznamenává do pedagogické dokumentace
- Na výchovně-vzdělávací činnost je řádně připraven, má připravené vhodné pomůcky
- Průběžně komunikuje s rodiči a seznamuje je s výsledky činnosti jejich dítěte ve ŠD
- Prezentuje výsledky činnosti ŠD na veřejnosti
- Zúčastňuje se aktivně pedagogických porad, školení a schůzí podle plánu školy, spolupracuje s třídními učitelkami či výchovným poradcem, metodikem prevence, metodikem EVVO

Práce vychovatelky zahrnuje přímé výchovné působení, určené **nařízením vlády č. 75/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů**, v rozsahu 28 – 30 hodin týdně, které ředitel konkretizuje na začátku školního roku, a nepřímou výchovnou činnost, a to tak, aby bylo naplněno 40 hodin týdenního pracovního úvazku vychovatelky.

Nepřímá výchovná činnost zahrnuje:

- vypracovávání plánů výchovné činnosti
- přípravu na výchovnou práci
- vedení pedagogické dokumentace
- přípravu a zajišťování materiálů pro výchovnou činnost
- péči o svěřený materiál / např. sportovní nářadí, pomůcky, knihy/
- účast na provozních a pedagogických poradách, na školeních a seminářích, třídních schůzkách
- vedení administrativy
- styk s rodiči

Místo naplňování nepřímé výchovné činnosti může určit ředitel školy.

5. PROSTOROVÁ A MATERIÁLNÍ CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

5. 1. Prostorové vymezení školní družiny

Oddělení školní družiny jsou zřizována v samostatných místnostech v budově /ŠD I. v přízemí, ŠD II. v hale u autistické třídy, ŠD III. v budově internátu/. Třídy jsou vybaveny uzamykatelným nábytkem s potřebami pro práci školní družiny. K nezbytným požadavkům na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času, patří:

- bezpečnost
- snadné udržování pořádku a čistoty
- nehluknost
- řádné osvětlení
- dostatek prostoru - místnosti obsahují prostor pro volný pohyb žáků. Prostorové vybavení se řídí vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se stanoví požadavky na prostory a provoz škol, předškolních a některých školských zařízení.
- přiměřený, čistý a hygienicky dobře udržovatelný a věku žáků odpovídající nábytek

Místnost ve školní družině je rozdělena na **část určenou pro hraní** na podlaze, pokrytou kobercem a **část pracovní** s lavicemi a židlemi, umožňující komunikaci s dětmi a také respektující hygienická pravidla z hlediska osvětlení a správného sezení. Z hlediska hygienických požadavků je část prostoru vymezena stíratelným linoleem, aby zde bylo možno pracovat s materiály, které znečišťují a poškozují koberec. Nábytek je rozmístěn tak, aby zabíral co nejméně místa v místnosti.

Pro zájmovou činnost ŠD se využívají i další prostory – počítačová učebna, hudebna, cvičná kuchyň, knihovna, muzikoterapeutická učebna, tělocvična, zahrada a hřiště základní školy.

5. 2. Materiální vybavení školní družiny

Pro **odpočinkové činnosti** dětem slouží různorodé hračky a stavebnice, počítač s interaktivní tabulí.

Pro **tělovýchovné a sportovní aktivity** jsou dětem k dispozici míče, stolní tenis, líný tenis, trampolína a pro žáky se TZP tříkolky s elektrickým pohonem. V tělocvičně si děti mohou půjčit floorbalové hokejky, basketbalové míče atd.

Pro **výtvarné činnosti** děti mohou využít tabuli, dále mohou pracovat s fixy, pastelkami, vodovými barvami, tuší, temperovými barvami, atd. Určitě ve vybavení družiny nesmí chybět čtvrtky, kancelářské papíry, odpadový materiál, barevné papíry, štětce, lepidla, nůžky, klovatina, apod.

Pro **hudební činnosti** se využívají Orffovy nástroje, CD přehrávač, flétny

6. EDUKAČNÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

6. 1. Odpočinkové činnosti

Odpočinkové činnosti mají charakter klidné relaxace, která je zpravidla zařazována v programu ranní družiny a v odpolední družině ihned po obědě, Činnosti se vyznačují nízkým stupněm řízení a organizovanosti, pedagog poskytuje spíše nabídku, žáci mají možnost výběru.

Cíle odpočinkových činností:

- *regenerace sil po ukončení vyučování a možnost naladění pro další práci v ŠD*
- *nácvik dodržování režimových opatření*
- *nácvik dodržování zásad duševní hygieny*
- *nácvik možnosti volného rozhodování o trávení volného času*
- *nácvik způsobů smysluplného odpočinku*

a) Pasivní odpočinek

- krátkodobý spánek podle volby žáka (max. však 30 min)
- relaxace v kuličkovém bazénu /po domluvě s pedagogy přípravné třídy/
- odpočinek na lavičkách venku
- volné rozhovory mezi žáky, příp. žáků s vychovatelem

b) Sledování audiovizuálních prostředků, práce s počítačem

- sledování pořadů v televizi a na videu (pokud možno výběr věkově přiměřených a kvalitních pořadů – dokumentární filmy, pohádky, filmy pro děti a mládež, hudební pořady). Po skončení pořadu diskuze a rozbor jako součást zájmové činnosti
- poslech rozhlasu a nahrávek na CD nosičích (využití jako kulisy při jiných činnostech, ale také soustředěný poslech)
- využití audiovizuálních prostředků na internetu (práce s audiovizuálními programy, sledování internetových rádií a televizi)
- práce s výukovými programy na počítači podle aktuální nabídky, práce s textovým editorem a programem Malování
- sledování internetových stránek

c) Volné výtvarné činnosti

- poskytujeme prostor pro spontánní výtvarné činnosti dětí (volné kresby, práce s dětskými časopisy, jednoduché ilustrace)
- práce s drobným materiálem
- kresba křídami, voskovými pastelkami, kresby tvarově nenáročných předmětů,
- malby vodovými a temperovými barvami
- vlepování obrázků, ladění barev
- kresby s náměty ze života, vyjadřování vlastních pocitů
- kresbou a malbou, užití pastelu, návštěva výstav výtvarného umění apod.

d) Volné praktické činnosti a stolní hry

- práce s konstrukční stavebnicí (volné stavění objektů s vymezeným i neurčitým cílem, možnost organizace skupinové práce), využití stavebnice Lego, Cheva, Seva atd.
- ruční práce – navlékání korálků, provlékání

- hry s kostkami
- skládání puzzlí, rozstříhaných obrázků, obrázků z kostek atd.
- hraní stolních a deskových her (Člověče, nezlob se, Pexeso, atd.)
- hry s panenkami, hry s autíčky

e) *Volné literárně-dramatické činnosti*

- samostatné prohlížení a čtení knih a časopisů – povídání o obsahu
- předčítání pohádek a knih pro děti a mládež – průběžné střídání četby vychovatelem a žáky, poté volné povídání o obsahu
- ústní rozbor sledovaných filmů, příp. zajímavých internetových stránek, podpora volného rozhovoru mezi žáky
- řízená relaxace s prvky dramatické hry, možnost spojení se čtením pohádek
- dechová a uvolňovací cvičení s prvky dramatické hry

6. 2. Zájmové a rekreační činnosti

6. 2.1 Literárně-dramatické činnosti

Organizace literárně-dramatických činností

Důležitým předpokladem účinnosti dramatických her a cvičení je plynulost práce. Žáci by měli být do hry plně pohrouženi a plně jí zaujati. Tomu slouží úvodní cvičení na rozehrání, soustředění a uvolnění.

Úvodní cvičení

Mají různý charakter, cíl je však týž – soustředit pozornost hráčů na hru samu. Někdy je důležité klást důraz na „rozehrání“, tj. na takové aktivity, které hráče rychle zbavují zábran a usnadní kontakty mezi nimi. Následuje přechod ke klidnějším, zvnitřněným a soustředěným cvičením. Jejich použití je vhodné po únavném mnohahodinovém sezení ve škole, náročných intelektuálních činnostech.

Hlavní část

Po navození potřebné atmosféry, kdy je do hry je plně zapojena emocionalita a pracuje produktivní fantazie, je nežádoucí tento krok přerušovat pokyny a vysvětlováním. Účinným prvkem udržení plynulého toku tvořivosti pro celou lekci je monotematicnost, tj. spojení všech typů cvičení, včetně technických, jediným tématem. Tyto lekce se zařazují jen občas. Někdy může být jediným pojem, jindy úryvek z literatury, motivace pozornosti, pohybu, pantomimy, charakterizační cvičení, rytmické cvičení. Každé cvičení by se mělo vyčerpat do té míry, do jaké míry mají žáci schopnost je ještě rozvíjet. Nelze proto stanovit ani počet opakování ani dobu trvání jednoho cvičení.

Ukončení

Větší bloky cvičení nebo celé lekce mají být zakončovány rozhovorem, jehož účelem není zhodnocení, ale zveřejnění a verbalizace, a tedy i objektivizace některých zážitků a zkušeností z her. Opakování zážitků snižuje napětí ze silných dojmů.

Cíle:

- *rozvoj receptivních čtenářských dovedností a schopnosti reprodukovat obsah díla*
- *vytváření vztahu k různým žánrům literárního umění jako k prostředku účelného trávení volného času*
- *rozvoj citlivosti a empatie*
- *rozvoj komunikativních dovedností ve verbální i neverbální složce, zkušenost samostatného myšlení a vyjadřování*
- *rozvoj schopnosti dramaticky a výtvarně ztvárnit obsah literárního díla*
- *poskytnutí příležitosti ke kontrolovanému emocionálnímu vybití*
- *povzbuzení fantazie a tvořivé obrazotvornosti*

1. Četba beletrie

- soustředěný poslech obsahu čteného příběhu (čte vychovatel, žáci, poslech z nahrávky)
- reprodukce obsahu čteného (vyjmenování hlavních postav, sestavení základních prvků dějové linie, vysvětlení důsledku chování postav, aplikace do běžného života, pokus o vystižení významu obsahu)
- pokus o doplnění obsahu děje
- výtvarné ztvárnění čteného obsahu různými výtvarnými i rukodělnými technikami (ztvárnění hlavních postav, základní dějové linie)
- dramatické ztvárnění čteného obsahu (rozdělení rolí podle postav, nonverbální ztvárnění hlavních postav)

2. Četba básní, říkadel a pořekadel

- soustředěný obsahu čteného (čte vychovatel, žáci, poslech z nahrávky)
- vyhledávání veršů, doplňování dalších rýmů, dokončování básniček
- společné vytváření jednoduchých básniček (vytváření rýmů)
- pokus rytimizaci a zhudebnění básniček
- četba říkadel, pořekadel a pranostik, vysvětlení jejich významu v lidové tvořivosti
- doplňování říkadel a jejich dramatické ztvárnění verbálními i nonverbálními prostředky

3. Hry zaměřené na rozehřátí, uvolnění a soustředění

- rozehřívací hry s fyzickou námahou, živým pohybem dovolující křik, chytání, fyzické srážky
- hry na psychofyzické uvolnění, klidové nebo s mírným pohybem, uvědomování vlastního psychofyzického aparátu a jeho fungování
- hry na soustředění pozornosti na předměty, jevy a pochody existující mimo hráče, v okolním světě založené na mechanických činnostech a rytmu

4. Objevování sebe a okolního světa

- cvičení v klidové poloze prováděné se zavřenýma očima, poznávání svého těla s využitím motivace
- cvičení smyslového vnímání s cílem dostat se nad běžné citlivé vnímání, zaměření na intenzivní smyslové vnímání, zařazení Kimových her s různými variantami – přesné pozorování a vnímání určitých předmětů
- vnímání izolovaných prožitků a komplexních vjemů, pokus o stimulaci představivosti pomocí předmětů, vyústění v situační, charakterizační, pantomimické nebo dějové improvizace

5. Kontakt, nonverbální komunikace a skupinové citění

- nonverbální dialogy vedené pomocí vzájemných dotyků, vydávání a vytváření nejrůznějších zvuků
- překonání ostychu z důvěrného poznání druhého – z dlouhého hledění do očí, ale i blízkého fyzického kontaktu
- cvičení rovnováhy a důvěry
- souhra hráčů ve skupině
- cvičení skupinové citlivosti

6. Plynulost řeči a slovní komunikace

- cvičení na uvolnění slovního proudu, zvýšení mluvní plynulosti, odstraňování zábran
- pantomimická cvičení

- cvičení kladoucí důraz na vytváření obsahu sděleného, řečnické projevy, řetězové dialogy, dialogy

7. *Charakterizace*

- společenské hry typu „co by to bylo, kdyby to bylo“ – vcítění se do druhých, odhadovat vnitřní pochody druhých
- pantomimy spojené s nějakou charakteristikou (hry na sochy, řemesla)
- hry s výměnou rolí – zkoumání a poznávání pocitů a postojů druhých
- skupinový nácvik pohádky, příběhu

8. *Improvizace s dějem*

- hromadné improvizace bez dramatického konfliktu a souvislého děje příběhu, rozvíjení představivosti, fabulační schopnosti
- vytváření jednoduchých etud

6. 2.2 Praktické činnosti

Organizace praktických činností

Úvodní část: příprava prostředí pro realizaci praktických činností (místa, materiál, nářadí, pomůcky), seznámení s námětem

Expoziční část: motivace, vysvětlení pracovního postupu, předvedení jednotlivých fází, činnost, předvádíme postupně

Závěrečná část: hodnocení práce dětí

Cíle:

- *rozvoj jemné motoriky, jemného pohybu prstů*
- *rozvoj citu pro různé typy materiálů*
- *osvojení základních činností využitelných v praktickém životě*
- *rozvoj estetického a prostorového citění, citu pro barvy*
- *rozvoj volných vlastností (pečlivost, cílevědomost, trpělivost, přesnost)*
- *rozvoj pracovních návyků (správné držení nástroje, účelné uspořádání pracovního místa, šetření s materiálem, dodržování zásad bezpečnosti a hygieny)*
- *uplatnění prvků těchto činností v praktickém životě*

1. Práce s drobným a přírodním materiálem

- práce se slámou, šustím
- práce se sušenými rostlinami
- práce s větvemi, kůrou, šiškami, listy a nejedovatými plody

Činnosti: navlékání, propíchování, svazování, slepování, stříhání, lisování

Z těchto materiálů se tvoří koláže, figurky, náhrdelníky, náramky, závěsné dekorace, ozdoby.

2. Práce s modelovací hmotou

- práce s modelovací a keramickou hlinou
- práce s plastelínou
- práce s moduritem a sádrou
- práce s vizovickým a slaným těstem

Činnosti: hnětení, válení, koulení, mačkání, vytahování, ubírání, vykrajování a modelování základních tvarů.

3. *Práce s papírem*

- práce s měkkým a tvrdým papírem
- práce s kartonem a lepenkou

Činnosti: trhání, mačkání, střihání, vystřihování, překládání, skládání, stáčení, řezání, slepování a nalepování

Vyrábí se: skládanky, koláže, ozdoby, dekorace, hračky, záložky, sešitky, obálky.....

4. *Práce s textilem*

Činnosti: vyšívání, háčkování, uzlování, šití – navlékání jehly, šití základních a ozdobných stehů, sešívání dilů, práce s provázkem, přízí, odštířky, práce s korálky, střihání, lepení /např. koláž z textilu/

5. *Práce se stavebnicemi a stavebnicovými prvky*

- práce s konstrukční stavebnicí (Merkur, Lego)
- práce se spojovací stavebnicí
- práce s plošnou stavebnicí (mozaiky, geometrické tvary, puzzle, oddělené obrázky)
- práce s prostorovými prvky (kostky, obrázkové kostky, Lego kostky)

6. 2.3 Výtvarné činnosti

Výtvarnou výchovu ve školní družině nezužujeme pouze na výtvarné projevy dětí, významné jsou všechny činnosti, ve kterých se uplatňuje estetický vztah ke skutečnosti - společné hry, práce s literaturou atd. Všechny tyto činnosti přináší nové emociální zážitky a snadno se stávají motivací pro výtvarnou činnost. Hlavním cílem výtvarné výchovy ve ŠD je především rozvíjet estetické citění a vyjadřování žáků a jejich tvořivost. Velmi často se prolíná s pracovní výchovou, poněvadž se při práci na výrobku zpravidla užívá několik technik a to jak pracovní, tak z oblasti estetickovýchovné.

- spontánní výtvarné činnosti dětí (volné kresby, práce s dětskými časopisy, jednoduché ilustrace/
- práce s drobným materiálem
- kresba křídami, voskovými pastelkami, tuší, pastelem a obyčejnou tužkou
- kresby tvarově nenáročných předmětů
- malby vodovými a temperovými barvami
- vlepování obrázků, ladění barev
- kresby s náměty ze života, vyjadřování vlastních pocitů kresbou a malbou, užití pastelu, návštěva výstav výtvarného umění apod.)
- kreslení do písku, na asfalt atd.
- tvořivé hry s vlastnoručně vyrobenými pomůckami (kresba tuší, fixem, pastelkami např. příroda, ulice apod.)

Pracovně – technická zájmová činnosti je úzce spojena s výtvarnými pracemi s materiálem (práce s papírem, přírodním materiálem, netradičním materiálem, práce s textilem, vlnou, dřevem, hlinou).

6. 2.4 Hudební činnosti

Cíle:

- *rozvoj smyslu pro rytmus*
- *rozvoj intonačních dovedností a správného dýchání*
- *osvojení schopností práce s rytmickými Orffovými nástroji*
- *rozvoj souladu pohybu a hudby*
- *osvojení schopností soustředěného poslechu hudby*

Obsah a organizace hudebních činností

1. Hudba k poslechu

Nejčastější je přítomnost hudby z různých nosičů, které spíše slouží jako kulisa k jiným činnostem /dětské písničky, moderní hudba/.

2. Hudba k tanci

Aktivnější formou vnímání hudby může být hudba k tanci, a to jak folklorní, klasická, tak i moderní. Jde spíše o prožívání hudby pohybem, kdy děti hudbu cítí a prožívají nebo si k tanci sami zpívají. Ve školní družině děti nechápou hudbu jako vyučovací předmět, ale jako součást života, který je pak hudbou bohatší, krásnější.

3. Zpívání a hraní

Zpěv a hra na nástroje (nejčastěji zpěv za doprovodu hudebních nástrojů - piano, kytara, flétna/. Děti mohou vychovatele doprovázet na Orffovy nástroje.)

4. Hudební nástroj

Hudební nástroje jsou pro děti velmi lákavé. Nejlépe se využívají Orffovy nástroje.

6. 2.5 Pohybové a tělovýchovné činnosti

Cíle a úkoly:

- *regenerace organismu po celodenním jednostranném zatížení*
- *rozvoj koordinace hrubé motoriky a senzomotoriky*
- *rozvoj směrové a prostorové orientace*
- *protahování a posílení všech svalových skupin*
- *osvojení základních prvků a pravidel pohybových a míčových her (koulení, kopání a házení míče)*
- *posilování pozitivního vztahu k pohybovým aktivitám s cílem pravidelného zařazování pohybových aktivit do svého denního režimu*
- *dodržování zásad hygieny při sportovních aktivitách*
- *osvojení zásad fair-play a soupeření, spolupráce, plnění odpovědnosti svých i skupiny*
- *uplatňování vhodného a bezpečného chování v přírodě a ve městě*

Odpolední družina

Pohybové činnosti jsou zařazovány každodenně, zpravidla ihned po odpočinkových aktivitách. Tělovýchovné chvílky ale mohou být průběžně zařazovány celý den. Podle počasí jsou organizovány v tělocvičně nebo na hřišti. Měla by být účinně propojena složka spontánních (volných) činností s činnostmi organizovanými.

Při všech pohybových činnostech je nutné:

- *dodržovat všechna bezpečnostní a hygienická pravidla podle platné legislativy*
- *vyložit všechny zakázané cviky, které by mohli vést ke zdravotnímu oslabení*
- *pečlivě si prostudovat dokumentaci každého žáka a být si vědom individuálních zdravotních omezení a cvičení kontraindikovaných lékařem*
- *při pobytu venku mít s sebou mobilní telefon pro kontakt se školou / případ příchodu rodičů nebo přivolání první pomoci/*
- *pokud možno chodit vždy ve dvojici s asistentem pedagoga*

Řazení pohybových aktivit

1. **Přípravná fáze** (Rozehřívací cvičení) – cílem je vhodné zatížení různými kreativně kooperativními hrami nebo pohybovými hrami charakteru honiček
2. **Hlavní část** - další část může obsahovat větší fyzické zatížení vycházející z podmínek prostředí, věku i pohlaví, složení skupiny žáků. Hlavním prostředkem je pohybová hra s cílem je příjemného prožitku dětí. Zahrnuje další organizované pohybové a míčové hry, ale i posilovací a kondiční cvičení s vhodnou motivací
3. **Závěrečná fáze** obsahuje organizovanou i spontánní relaxaci

1. Rozehřívací cvičení

- různé typy honiček (baba, anglická baba, na slepou bábu, na Blechu...)
- pohybové hry dramatického charakteru (Na lovu v džungli, Král není doma ...)
- hry založené na dvou řadách stojících proti sobě (Červení a bílí, Ovečky a vlci ...)
- hry založené na soutěži dvou družstev (různé typy běhu, překonávání překážek...)
- hry v kruhu (různé typy chůze, běhu, poskoků)

2. Hlavní část

Hlavní část pohybových a tělovýchovných aktivit by měly obsahovat tyto okruhy činností:

- *stimulace správného držení těla a dechová cvičení*
- *cvičení na rozvoj psychomotoriky, kreativně kooperativní aktivity*
- *míčové hry*

a) *Stimulace správného držení těla*

- *formování správného postavení hlavy, ramen a hrudníku* (cvičení v sedu, lehu - nejdříve protahuje, poté uvolňujeme)
- *formování správného postavení v oblasti správného postavení v oblasti bederní páteře, pánve, břicha* (cvičení zaměřené na zpevnování břišních a hýžďových svalů, přiměřené protažení svalů zad v oblasti beder, ohybačů kyčle a svalů na zadní straně stehen, cviky na protažení zadní strany nohou a svalů zad)

b) *Dechová cvičení*

Zařazována především po rušné činnosti

- *cvičení správného způsobu dýchání (nádech nosem)*
- *nácvik tzv. dechové vlny – plného dechu*
- *cvičení zaměřená na vnímání a soustředění se na dýchání (hry Nafukovací vajíčko, balon, foukání do stužek, foukání až na strop .....)*
- *využití prvků jógy (Pozdrav slunci, Pozdrav zemi, Velbloud ...)*

c) Cvičení na rozvoj psychomotoriky a kreativně kooperační aktivity

Psychomotorická cvičení jsou prostředkem pro přenesení pozornosti k vnímání vlastního pohybu, k jeho prociťování a také k prožitku. Nejsou tedy zaměřené na výkon, ale na ovládnutí svého těla a prožití této akce.

- *vnímání sebe sama* (zaměření pozornosti na vlastní tělo, vnímání tělesného schématu a děje, které v něm probíhají) – hry Vnímáme činnost těla, Obtiskneme sochu, Váhy)
- *cvičení na orientaci v prostoru* (hry a cvičení na určení polohy, směru, usměrnění svého pohybu, stimulace stranové, předozadní a středové orientace, orientace vzhledem k hmotě, k prostoru, k osobám)
- *cvičení a hry zaměřené na koordinaci pohybů* (schopnost současného pohybu obou rukou, nohou i jiných částí těla (při chůzi, tanci, práci s různými materiály, sladění pohybových činností se všemi smysly),
- *cvičení rovnovážných poloh* ve stoji, vsedě, vleže i v pohybu, nácvik pevného stoje na jedné noze, skákání, různé druhy přemísťování, zvedání, nošení), udržení stability při překonávání překážek, v různých podmínkách, balancování při houpání, točení, manipulaci s předměty, cvičení na balančních plochách s náčiním)
- *cvičení a hry zaměřené na rozvoj jemné motoriky* (pohyby prstů, tváře-mimika, pohyby mluvidel a jazyka – oromotorika)

d) Míčové hry

- *hry změřené na nácvik správného házení a chytání míče* (házení spodem, vrchem, kutálení) – přehazovaná, vybíjená, na prostředníka
- *kopaná* (hra na jednu na dvě branky, nácvik úchopu míče nohou, držení míče, obehřávání kopání směrem na branku)
- *floorball*
- *odbíjená* (volejbal), nácvik způsobů odbíjení míče
- *košíková* (basketbal), střelba na koš

6. 2.6 Vycházky a jejich využití ve školní družině

Vycházky slouží k:

- pozorování a vnímání krásy v přírodě
- uplatňování zásad ochrany přírody
- orientaci v terénu
- odhady výšky a vzdálenosti
- přesuny k určeným místům
- procvičování branných prvků.

Úkolem vycházek je:

- všimnout si okolí, hledat a poznávat různé druhy rostlin, stromů a živočichů
- pozorovat zajímavé přírodní jevy, změny ročních období apod.

Cílem vycházek je rozvíjení poznávacích schopností (rozumový vývoj), upevňování zdraví pobytem na čerstvém vzduchu, rozvíjení zájmu o přírodu a dění kolem nás, upevňování návyků správného oblékání, vést děti ke vnímání a prožívání přírodních krás.

6. 2.7 Literární výchova a výchova k čtenářství

Náplní školní družiny jsou: i

- poslechové činnosti, práce s knihou, s dětskými časopisy
- prohlížení ilustrací knih a časopisů.

Všechny tyto aktivity mají podporovat výchovu ke čtenářství. Předčítání dětem není náhodnou improvizovanou náplní, ale pečlivě připravovanou činností výběrem textu, navozením atmosféry, usazením posluchačů i následným rozhovorem o textu. Každý přečtený příběh by měl mít návaznost v dalších činnostech – např. výtvarné vyjádření ilustrací, pohybová hra související s přečteným textem, dramatizace pohádek....

6. 2.8 Příprava na vyučování

Příprava na vyučování je součástí obsahu výchovy mimo vyučování ve školní družině. Není součástí volného času, patří společně se sebeobslužnými činnostmi do oblasti dětských povinností. Rozsah i obsah přípravy na vyučování je rozmanitý.. Vše záleží na požadavcích rodičů a učitelů.

7. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny:

- **kompetence k učení** (žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, získané poznatky dává do souvislostí...)
- **kompetence k řešení problémů** (žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí, plánuje řešení problému, hledá různé způsoby řešení problému...)
- **komunikativní kompetence** (žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor ...)
- **sociální a interpersonální kompetence** (žák se učí plánovat a organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, dokáže se prosadit i podřídit...)
- **občanská kompetence** (žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých ...)
- **kompetence k trávení volného času** (žák umí účelně trávit volný čas, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací ...)
- **kompetence digitální** (žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky,...)

8. PODMÍNKY PRO ČINNOSTI ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Družinu navštěvují také žáci, kteří vyžadují specifický pedagogický přístup. Proto je nutné toto zájmové vzdělávání přizpůsobit potřebám, vyplývajícím ze zdravotního oslabení nebo postižení.

Snahou vychovatelů je vytvořit každému žákovi podmínky k rozvoji jeho osobnosti. Vychovatel volí přiměřené metody a prostředky a minimalizuje tak možné nebezpečí izolace, popř. vyloučení jedince ze společnosti ostatních. Znevýhodněným žákům je potřeba pomoci zvýšenou motivací, věnujeme jim více pozornosti a výrazně kladně je hodnotíme i za malé dílčí pokroky činnosti. Žáci s postižením či znevýhodněním jsou od počátku přijímáni jako ostatní, aby nijak nepociťovali svou odlišnost či nedostatečnost.

9. PODMÍNKY PRO HYGIENICKÉ A BEZPEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ŠKOLY

Režim zájmového vzdělávání je koncipován v souladu s obecně platnými právními předpisy. Do zájmového vzdělávání jsou zařazovány odpočinkové činnosti s ohledem na věkové zvláštnosti žáků. Žáci mají zajištěn pitný režim.

Plnění povinností v oblasti BOZP a PO je prováděno v souladu s obecně platnými právními a technickými předpisy. Metodicky je tato činnost řízena dodavatelsky osobou s příslušnou kvalifikací. Základní pravidla života ŠD jsou dána vnitřním řádem a dalšími pravidly. Ve ŠD vedeme žáky k bezpečnému chování vůči sobě i ostatním. Zaměstnanci i žák školy jsou pravidelně školeni a poučováni v oblasti BOZP a PO o rizicích spojených s jejich činností, o činnosti v případě mimořádných událostí apod. Únikové cesty v objektech školy jsou řádně označeny a každý zaměstnanec má volný přístup k prostředkům první pomoci i k prostředkům pro přivolání záchranné služby, hasičů a dalších speciálních služeb. Prostory i předměty se zvýšeným rizikem pro žáky jsou řádně označeny a je prováděna jejich pravidelná kontrola. V celém areálu platí zákaz kouření, požívání alkoholu a jiných návykových látek.